

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВЯ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ ХНМУ
від 05.04.2021 № 159

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК ТА УМОВИ ВИБОРУ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ
ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

05.04.2021

Харків

20/2021

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення «Про порядок та умови вибору освітніх компонентів здобувачами вищої освіти Харківського національного медичного університету» (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту» та визначає процедуру проведення та оформлення запису здобувачів вищої освіти (далі – здобувачі) на вивчення вибіркових освітніх компонентів, передбачених відповідною освітньою програмою, навчальними планами.

1.2 Дане Положення розроблено з метою конкретизації процедури вибору, формування переліку, та подальшого вивчення здобувачами освітніх компонентів із циклу вибіркових для освітніх ступенів «бакалавр», «магістр».

1.3 Для планування та організації навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, який формується на підставі навчального плану відповідної освітньої програми за спеціальністю.

1.4 До переліку дисциплін робочого навчального плану входять нормативні освітні компоненти, які є обов'язковими для вивчення усіма здобувачами вищої освіти та вибіркові освітні компоненти, які здобувачі вищої освіти самостійно обирають для вивчення.

1.5 Освітні компоненти за вибором здобувача вищої освіти – це дисципліни, які вводяться кафедрами університету для ефективного використання можливостей університету з метою задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб студентів, підвищення їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці, врахування регіональних потреб тощо.

Вибіркові освітні компоненти гуманітарної підготовки надають можливість розвинення та вдосконалення способів мислення, соціальних, професійних, світоглядних, громадських якостей, морально – етичних цінностей, сприяють всебічному розвитку та загально – культурній підготовці особистості, академічній мобільності тощо.

Вибіркові освітні компоненти професійної та практичної підготовки надають можливість здійснення поглибленої підготовки за освітніми програмами, що визначають характер майбутньої діяльності, сприяють академічній мобільності студента та його особистим інтересам.

1.6. Реалізація вільного вибору освітніх компонентів здобувачами передбачає вибір широку окремих компонентів з переліку на відповідний навчальний рік.

1.7 Завідувачі кафедр, що пропонують вибіркові освітні компоненти, забезпечують підготовку навчальних програм та силабусів, методичних та організаційних матеріалів, необхідних для вивчення вибіркових освітніх компонентів.

1.8 Перелік, обов'язкова кількість для вивчення та обсяг вибіркових освітніх компонентів для конкретного року навчання визначена у навчальному плані.

1.9 Вивчення вибіркових освітніх компонентів починається з першого курсу.

1.10 Вивчення вибіркових освітніх компонентів здобувачами в університеті проводиться згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному медичному університеті та за затвердженим розкладом навчальних занять.

2. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ ВИБІРКОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

2.1 Право вільного вибору освітніх компонентів надається усім здобувачам. Перелік вибіркових освітніх компонентів та їх кількість на наступний навчальний рік, кількість годин на їх вивчення, форми контролю визначаються навчальним планом за відповідною освітньою програмою. Вибрані здобувачем для вивчення компоненти заносяться до його індивідуального навчального плану.

2.2 Вибір освітніх компонентів здобувачами здійснюється в АСУ у такі строки:

- для здобувачів 2-6 курсів з 10 вересня до 31 грудня;
- для вітчизняних здобувачів 1 курсу з 10 вересня до 15 вересня;
- для іноземних здобувачів 1 курсу з 10 вересня до 10 листопада;
- для іноземних здобувачів 1 курсу весняного набору з 1 лютого до 10 березня.

2.3 Навчально-методичний відділ:

2.3.1 вносить до 31 серпня поточного навчального року в програму АСУ перелік вибіркових дисциплін на наступний навчальний рік для здобувачів 2-6 курсів та на поточний навчальний рік для здобувачів 1 курсу;

2.3.2 здійснює розрахунок навчального навантаження відповідних кафедр;

2.3.3 надає на затвердження до Вченої ради ХНМУ робочі навчальні плани на навчальний рік з урахуванням вибраних здобувачами освітніх компонентів;

2.3.4 складає розклад занять з урахуванням вибраних здобувачами освітніх компонентів.

2.4 Декани факультетів, директор ННІПО:

2.4.1 проводять на початку вересня поточного навчального року виробничі збори здобувачів кожного курсу, на яких доводять до їх відома перелік вибіркових освітніх компонентів на наступний навчальний рік та нормативні вимоги щодо їх вибору та вивчення;

2.4.2 організують проведення ярмарок вибіркових освітніх компонентів з їх презентацією кафедрами університету;

2.4.3 на підставі вибраних здобувачами курсів складають списки здобувачів та формують їх у групи (від 14 до 18 осіб для гуманітарних дисциплін, від 8 до 15 осіб для професійно-орієнтованих дисциплін dennoi форми навчання та від 30 до 50 осіб для всіх дисциплін заочної (дистанційної) форми навчання) для вивчення відповідного вибіркового освітнього компоненту. У разі, якщо для вивчення окремого вибіркового освітнього компоненту не сформувалась група з мінімальною кількістю здобувачів, то декан доводить до відома здобувачів перелік вибіркових освітніх компонентів, що не будуть вивчатись. Після цього здобувач протягом тижня повинен обрати іншу дисципліну, для вивчення якої сформувалась (чи формується) кількісно достатня група здобувачів;

2.4.4 надають до навчально-методичного відділу у строки:

- до 01 березня поточного навчального року перелік вибраних здобувачами 2-6 курсів вибіркових освітніх компонентів, які будуть вивчатися у наступному навчальному році, за зразком, що додається;

- до 20 вересня поточного навчального року перелік вибраних вітчизняними здобувачами 1 курсу вибіркових освітніх компонентів, які будуть вивчатися у поточному навчальному році, за зразком, що додається;

- до 15 листопада поточного навчального року перелік вибраних іноземними здобувачами 1 курсу вибіркових освітніх компонентів, які будуть вивчатися у поточному навчальному році, за зразком, що додається;

- до 15 березня поточного навчального року перелік вибраних іноземними здобувачами 1 курсу весняного набору вибіркових освітніх компонентів, які будуть вивчатися у поточному навчальному році, за зразком, що додається;

2.5 Здобувач, який з поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо), не визначився з вибірковими освітніми компонентами, має право визначитися протягом першого робочого тижня після того, як він приступив до навчання (в межах вибіркових освітніх компонентів, які будуть вивчатися).

2.6 Здобувач, який не визначився з переліком вибіркових освітніх компонентів у визначені терміни, включається до групи для вивчення тих вибіркових компонентів, які визначить декан факультету.

2.7 При умові, що вибіркова освітня компонента може вивчатися на різних курсах, здобувач має право на вибір даної вибіркової освітньої компоненти лише один раз на будь - якому курсі.

2.8 Обрані освітні компоненти вносяться до робочих навчальних планів і визначають навчальне навантаження кафедр на відповідний навчальний рік.

2.9 Після остаточного формування груп з вивчення вибіркових освітніх компонентів, інформація про вибіркові освітні компоненти вноситься до індивідуального плану здобувача. З цього моменту вибіркова освітня компонента стає для здобувача обов'язковою.

2.10 Індивідуальний навчальний план здобувача розробляється на навчальний рік на підставі робочого навчального плану і включає всі нормативні освітні компоненти та вибіркові освітні компоненти, обрані здобувачем, з обов'язковим дотриманням нормативно встановлених термінів підготовки фахівця певного рівня вищої освіти, з урахуванням структурно - логічної послідовності вивчення освітніх компонентів, що визначають зміст освіти за певною освітньою програмою зі спеціальності, та системи оцінювання (підсумковий контроль знань, атестація випускника).

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

3.1 Викладання вибіркових освітніх компонентів можуть здійснювати всі кафедри університету за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності кафедри оперативно задоволити потреби здобувачів вищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними освітніми програмами зі спеціальності.

3.2 Кафедри, які забезпечують викладання вибіркових освітніх компонентів:

3.2.1 подають на початку навчального року до методичного кабінету та розміщують на сайті університету навчальні програми, силабуси кожного вибіркового освітнього компонента, оформлені відповідно до нормативної бази, яка існує в університеті.

3.2.2 для забезпечення принципу конкурентності при виборі здобувачами вибіркових освітніх компонентів, які викладаються на кафедрі, науково-педагогічні працівники кафедри у вільний від аудиторних занять час (в т.ч. і під час проведення ярмарок вибіркових освітніх компонентів) проводять відповідні презентаційні заходи (читають оглядові лекції, готують інформаційні матеріали, що можуть бути розміщені на стендах кафедри та сайті університету (сторінці факультету або кафедри), тощо).

3.3 Перелік вибіркових освітніх компонентів кожної освітньої програми періодично переглядається та оновлюється відповідно до сучасних вимог, а також за побажаннями студентів, пропозиціями кафедр та інших стейкхолдерів.

Якщо освітня компонента не користується попитом у здобувачів освіти та не обирається для вивчення протягом трьох років, така компонента вилучається з переліку вибіркових освітніх компонентів.

3.4 Зміни до переліку вибіркових освітніх компонентів для відповідної освітньої програми подаються завідувачем кафедри, розглядаються на засіданні відповідної профільної методичної комісії університету за участю проєктної групи та гаранта відповідної освітньої програми до 01 жовтня поточного навчального року. Після схвалення профільною методичною комісією, перелік вибіркових освітніх компонентів, для відповідної освітньої програми, подається гаранту освітньої програми до 1 листопада поточного навчального року, для проведення процедури внесення змін до освітньої програми.

3.5 При розгляді змін до переліку вибіркових освітніх компонентів, профільною методичною комісією університету обов'язково аналізується забезпечення кафедри щодо можливості організації освітнього процесу високої якості. Основними критеріями є: кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання НПП, підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни, особистий рейтинг); навчально-методичне забезпечення (навчально-методичний комплекс, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації); матеріально-технічне забезпечення, актуальність для вивчення вибіркової освітньої компоненти та відповідність сучасним вимогам підготовки фахівців за відповідною освітньою програмою.

3.6 Гарант освітньої програми надає пропозиції щодо внесення змін до переліку вибіркових освітніх компонентів та змін до освітньої програми до 1 лютого поточного навчального року, які розглядаються на засіданні центральної методичної комісії університету. Після схвалення центральною методичною комісією зміни до освітньої програми розглядаються та ухвалюються на засіданні Вченої ради університету, після чого вносяться зміни до відповідної освітньої програми та навчальних планів до 20 травня поточного навчального року. Зміни затверджуються наказом ректора.

4. ПРОЦЕДУРА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ КРЕДИТІВ

4.1. У разі поновлення, переведення здобувача перезахування вибіркових освітніх компонентів проводиться деканом факультету на підставі академічної довідки, наданої здобувачем в установленому порядку.

4.2. Перезарахування кредитів вибіркових освітніх компонентів проводиться за рахунок фактично вивчених освітніх компонентів відповідно до Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін (кредитів ECTS) та визначення академічної різниці у Харківському національному медичному університеті.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Усі зміни та доповнення до даного Положення вносяться шляхом видання наказу ректора університету про внесення та затвердження відповідних змін або підготовки (розробки) нової редакції Положення.

5.2. З моменту затвердження в установленах порядку нової редакції Положення про порядок та умови вибору освітніх компонентів здобувачами Харківського національного медичного університету, попереднє втрачає чинність.

Додаток
до п.2.4.5 – 2.4.7 Положення,
 затвердженого наказом ХНМУ
від _____ № _____

Перелік обраних здобувачами _____ факультету (інституту)
(назва)

вибіркових освітніх компонентів для вивчення у _____ н.р.

1 курс

№ з/п	Назва вибіркового освітнього компонентів	Кількість груп (кількість здобувачів у групі)

2 курс

№ з/п	Назва вибіркового освітнього компонентів	Кількість груп (кількість здобувачів у групі)

3 курс

№ з/п	Назва вибіркового освітнього компонентів	Кількість груп (кількість здобувачів у групі)

4 курс

№ з/п	Назва вибіркового освітнього компонентів	Кількість груп (кількість здобувачів у групі)

5 курс

№ з/п	Назва вибіркового освітнього компонентів	Кількість груп (кількість здобувачів у групі)

6 курс

№ з/п	Назва вибіркового освітнього компонентів	Кількість груп (кількість здобувачів у групі)

Декан факультету (директор інституту) _____
(підпис та ПІБ)

